

Warszawa, dnia 30 czerwca 2020 r.

Bilans płatniczy Polski w I kwartale 2020 r.

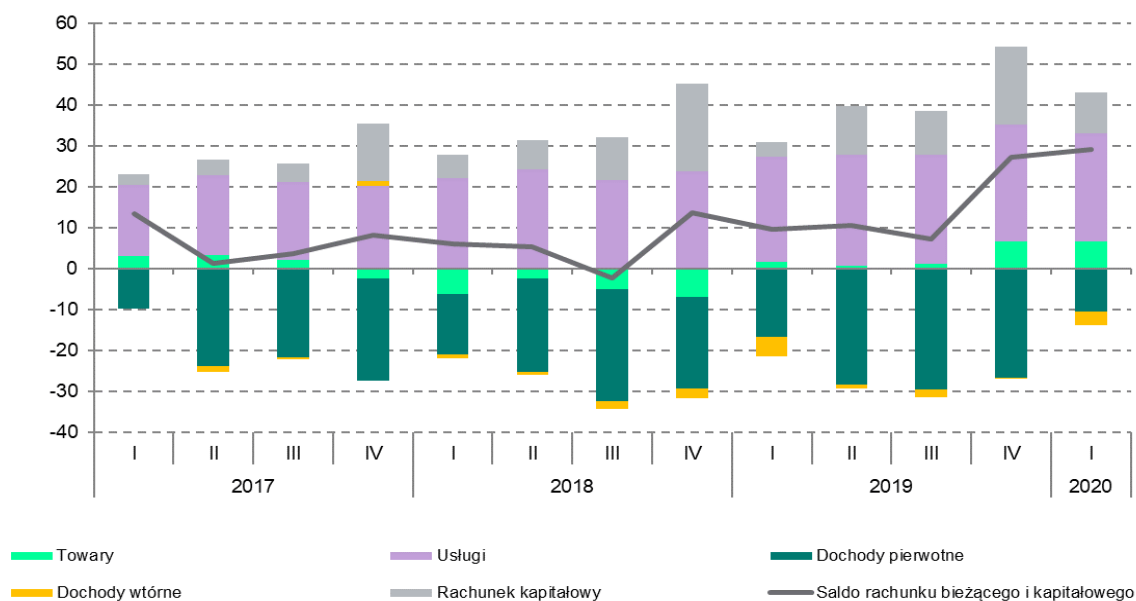
Kwartalny bilans płatniczy został sporządzony przy wykorzystaniu danych miesięcznych i kwartalnych przekazanych przez polskie podmioty uczestniczące w obrotach z zagranicą, danych statystyki publicznej oraz informacji uzyskanych ze źródeł administracyjnych.

Prezentowana wersja bilansu płatniczego ma charakter informacji wstępnej i może ulec zmianie, szczególnie biorąc pod uwagę ograniczenia dostępności do niektórych informacji związane z pandemią COVID-19.

Rachunek bieżący i kapitałowy

W I kwartale 2020 r. widoczne były już pierwsze skutki związane ze światową epidemią COVID-19. Łączna wartość salda rachunku bieżącego i kapitałowego w analizowanym kwartale była dodatnia i wyniosła 29,2 mld zł. Relacja salda rachunku bieżącego i kapitałowego do PKB wyniosła 5,3%. Wskaźnik ten w porównaniu z I kwartałem 2019 r. uległ poprawie aż o 3,4 punkty procentowe.

Wykres 1. Saldo rachunku bieżącego i kapitałowego - w mld zł

Dodatknie saldo rachunku bieżącego wyniosło 19,4 mld zł i w porównaniu do analogicznego okresu 2019 r. poprawiło się o 13,3 mld zł. Na poziom tego salda wpłynęły dodatnie salda usług (26,7 mld zł) i obrotów towarowych (6,6 mld zł) oraz ujemne salda dochodów pierwotnych (10,5 mld zł) i dochodów wtórnych (3,3 mld zł). Zwiększenie nadwyżki obrotów towarowych oraz spadek deficytu dochodów pierwotnych istotnie wpłynął na odnotowaną poprawę wyniku na rachunku bieżącym. Relacja salda rachunku bieżącego do PKB wyniosła 3,5% i była najwyższą wartością w historii. Wartość ta w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 2,3 punkty procentowe.

Obroty towarowe

W I kwartale 2020 r. zaobserwowano już gospodarcze efekty pandemii COVID-19. Działania prewencyjne, powodujące ograniczenie działalności gospodarczej, wpłynęły na kształtowanie się wielkości eksportu oraz importu towarów. Wartość wyeksportowanych towarów została oszacowana na poziomie 254,1 mld zł, zaś wartość importu w wysokości 247,5 mld zł. W porównaniu z analogicznym kwartałem 2019 r. eksport towarów zwiększył się o 7,1 mld zł tj. o 2,9%. O wzroście eksportu zadecydowała głównie większa sprzedaż za granicę baterii samochodowych, odzieży, pszenicy, półfabrykatów farmaceutycznych i wyrobów tytoniowych. Natomiast import towarów wzrósł o 2,2 mld zł, tj. o 0,9% i w dużej części wynikał ze zwiększenia wartości importowanych elektronicznych układów scalonych, odzieży, obuwia, leków oraz półproduktów farmaceutycznych. Nadwyżka w obrotach towarowych wyniosła 6,6 mld zł. W I kwartale 2019 r. saldo obrotów towarowych było także dodatnie i wyniosło 1,7 mld zł.

Międzynarodowy handel usługami

Przychody z tytułu usług świadczonych przez polskie podmioty nierezydentom wyniosły 64,4 mld zł, a rozchody z tytułu zakupionych usług od nierezydentów 37,7 mld zł. W porównaniu z I kwartałem 2019 r. przychody z tego tytułu były wyższe o 1,6 mld zł, tj. o 2,6%, a rozchody wzrosły o 0,7 mld zł, tj. o 1,9%.

W omawianym kwartale saldo usług było dodatnie i wyniosło 26,7 mld zł. O jego wysokości zdecydowały dodatnie salda: pozostałych usług w kwocie 14,3 mld zł (wzrost o 1,3 mld zł w porównaniu do I kwartału 2019 r.), usług transportowych w wysokości 9,0 mld zł (pozostały na niezmiennym poziomie) oraz podróży zagranicznych w wysokości 3,4 mld zł (spadek o 0,4 mld zł). W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego saldo usług zwiększyło się tylko o 1,0 mld zł, co na tle ostatnich kilku lat oznacza niewielką poprawę salda usług. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy był w dużej mierze początek wspomnianej wcześniej pandemii COVID-19 oraz obostrzenia wprowadzane w handlu przez kolejne kraje UE w marcu.

Dochody pierwotne

Saldo dochodów pierwotnych było ujemne i wyniosło 10,5 mld zł. O jego wysokości zadecydowało ujemne saldo dochodów z tytułu inwestycji (18,6 mld zł) i wynagrodzeń pracowników (3,3 mld zł) oraz dodatnie saldo pozostałych dochodów pierwotnych

(11,4 mld zł). Wielkość ujemnego salda dochodów z inwestycji wynikała w głównej mierze z dochodów uzyskanych przez zagranicznych inwestorów bezpośrednich. Dochody zagranicznych inwestorów bezpośrednich z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach wyniosły 17,3 mld zł. Były one wyraźnie niższe niż w I kwartale 2019 r. co wynikało z pogorszenia się wyników finansowych przedsiębiorstw z udziałem inwestorów bezpośrednich, w związku ze skutkami ekonomicznymi pandemii COVID-19. Na pozycję tę złożyły się: dywidendy (5,7 mld zł), reinwestowane zyski (9,3 mld zł) oraz naliczone odsetki od instrumentów dłużnych (2,3 mld zł).

Na wartość ujemnego salda dochodów pierwotnych wpłynęły również uzyskane przez nierezydentów dochody z tytułu inwestycji portfelowych w Polsce (głównie w postaci odsetek od dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez polskie podmioty). Wyniosły one 2,7 mld zł i w porównaniu do analogicznego kwartału 2019 r. były niższe o 11,4%.

Dochody nierezydentów z tytułu pozostałych inwestycji, głównie z tytułu pozostałych kredytów i pożyczek udzielonych polskim pozostałym sektorom, osiągnęły wartość 1,8 mld zł i w porównaniu z I kwartałem 2019 r. pozostały na porównywalnym poziomie.

Dochody wtórne

W I kwartale 2020 r. przychody z tytułu dochodów wtórnych wyniosły 6,6 mld zł, a rozchody wyniosły 9,9 mld zł. W porównaniu z analogicznym okresem 2019 r. przychody z tytułu omawianej pozycji zwiększyły się o 5,9% a rozchody spadły o 9,0%. Na saldo analizowanych dochodów złożyło się saldo dochodów wtórnych sektora rządowego (transakcje z Unią Europejską) oraz pozostałych sektorów. Saldo dochodów wtórnych pozostałych sektorów było dodatnie i wyniosło 1,4 mld zł. Przychody ukształtowały się na poziomie 4,5 mld zł, w tym 2,7 mld zł stanowiły przychody z tytułu przekazów zarobkowych. Rozchody wyniosły 3,1 mld zł, w tym 0,7 mld zł to rozchody z tytułu przekazów zarobkowych.

Transfery z Unią Europejską

Napływ środków z Unii Europejskiej, ujęty w bilansie płatniczym, wyniósł 24,7 mld zł. W rachunku bieżącym napływ ten wyniósł 13,4 mld zł, z czego w dochodach pierwotnych zarejestrowano 12,2 mld zł (były to środki pozyskane w ramach programu Wspólnej Polityki Rolnej), natomiast w dochodach wtórnych 1,2 mld zł (były to środki otrzymane głównie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego). W transferach kapitałowych napływ wyniósł 11,3 mld zł (przede wszystkim były to środki otrzymane w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 7,2 mld zł oraz w ramach Funduszu Spójności - 4,1 mld zł). W tym samym okresie Polska wpłaciła 7,0 mld zł do budżetu Unii Europejskiej z tytułu składek i opłat członkowskich. W wyniku przeprowadzonych transakcji saldo transferów z Unią Europejską było dodatnie i wyniosło 17,7 mld zł. Warty odnotowania jest fakt podjęcia przez Komisję Europejską działań mających na

celu zminimalizowanie reperkusji ekonomicznych wynikających z pojawienia się w Europie pandemii COVID-19.

Rachunek finansowy (aktywa netto)

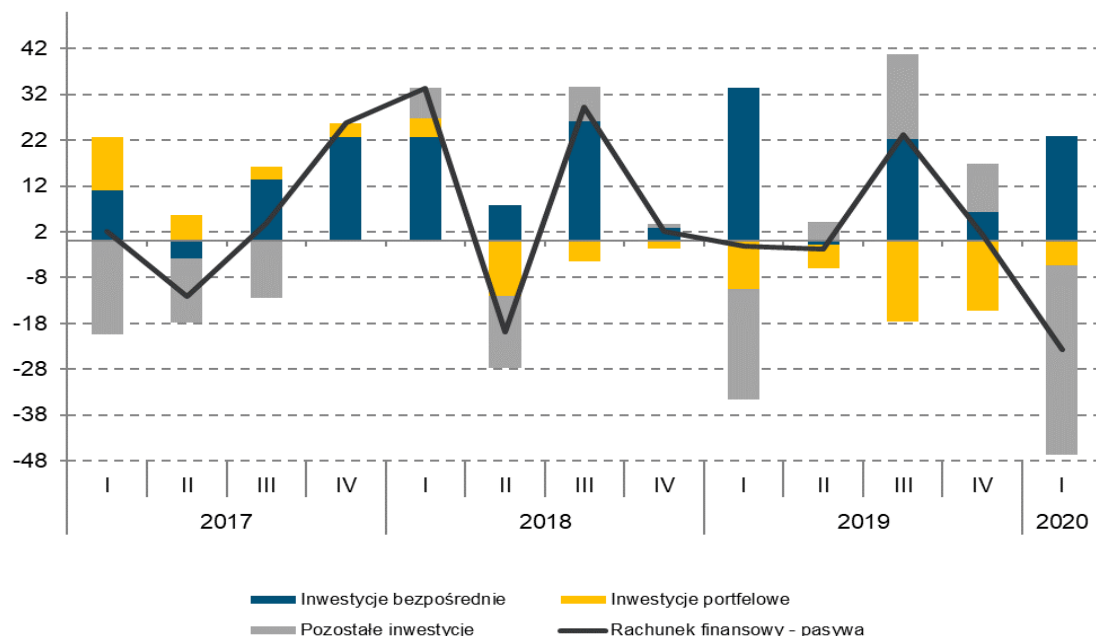
W I kwartale 2020 r. saldo rachunku finansowego było dodatnie i wyniosło 30,0 mld zł co oznacza wzrost aktywów zagranicznych netto Polski. Wpłynął na nie wzrost inwestycji polskich podmiotów za granicą o 6,2 mld zł (odpływ kapitału) przy jednoczesnym spadku zobowiązań wobec nierezydentów z tytułu ich inwestycji w Polsce o 23,8 mld zł (odpływ kapitału).

Inwestycje nierezydentów w Polsce (pasywa)

Ujemne saldo inwestycji nierezydentów w Polsce w głównej mierze wynikało z odpływu kapitału zarejestrowanego w pozostałych inwestycjach.

Inwestycje bezpośrednie nierezydentów zwiększyły się o 22,9 mld zł. Dodatnie saldo tej pozycji wynikało przede wszystkim z napływu kapitału w formie instrumentów dłużnych (11,8 mld zł). Polskie podmioty niefinansowe powiększyły swoje zadłużenie wobec inwestorów zagranicznych, zarówno z tytułu pozostałych kredytów i pożyczek, jak i z otrzymanych kredytów handlowych. Istotnie na wartość tej pozycji wpłynęły dodatnie reinwestycje zysków w wysokości 9,3 mld PLN oraz wzrost wartości akcji i innych form udziałów kapitałowych o 1,8 mld PLN.

Wykres 2. Inwestycje nierezydentów w Polsce – pasywa – w mld zł

W I kwartale 2020 r. zarejestrowano odpływ zagranicznego kapitału z rynku polskich papierów wartościowych w wysokości 5,2 mld zł. Na ujemne saldo zagranicznych

inwestycji portfelowych złożył się zarówno odpływu inwestycji z rynku papierów dłużnych w kwocie 2,9 mld zł, jaki i z rynku polskich papierów udziałowych w wysokości 2,3 mld zł. Nierezydenci zmniejszyli wartość swojego portfela w postaci obligacji skarbowych nominowanych w PLN o 4,9 mld zł. Natomiast w przypadku obligacji skarbowych emitowanych na rynkach międzynarodowych zanotowano napływ kapitału netto, który wyniósł 0,9 mld zł. Oprócz obligacji skarbowych, nierezydenci nabyli również emitowane przez Skarb Państwa bony skarbowe o łącznej wartości 0,9 mld PLN.

Inwestycje nierezydentów w instrumenty ujęte w pozostałych inwestycjach zmniejszyły się o 41,3 mld zł. Największy wpływ na saldo tej pozycji miał spadek zobowiązań NBP o 42,2 mld zł, który wynikał przede wszystkim z wycofania się z transakcji *repo*. W analizowanym kwartale pozostałe sektory także zmniejszyły swoje zobowiązania o 1,9 mld zł (głównie z tytułu spłaty kredytów handlowych oraz kredytów i pożyczek otrzymanych od nierezydentów). Zobowiązania sektora bankowego w I kwartale 2020 r. zwiększyły się o 3,3 mld zł. O wysokości salda zadecydował wzrost zobowiązań z tytułu rachunków bieżących i depozytów o 5,5 mld zł oraz odpływ netto kapitału z tytułu pozostałych zobowiązań (1,8 mld zł). Nieznacznie zmniejszyły się również zobowiązania sektora rządowego (o 0,6 mld zł), przede wszystkim z tytułu spłaty kredytów otrzymanych od organizacji międzynarodowych.

Inwestycje polskich podmiotów za granicą (aktywa)

Na poziom dodatniego salda inwestycji rezydentów za granicą istotnie wpłynęło dodatnie saldo transakcji zarejestrowanych w pozostałych inwestycjach oraz ujemne saldo transakcji ujętych w oficjalnych aktywach rezerwowych.

W I kwartale 2020 r. na zmniejszenie poziomu oficjalnych aktywów rezerwowych istotnie wpłynęły transakcje zrealizowane przez NBP w wysokości 20,8 mld zł. Były to przede wszystkim transakcje własne oraz zrealizowane na zlecenie klientów NBP – w szczególności Komisji Europejskiej i Ministerstwa Finansów.

Dodatnie saldo transakcji w aktywnych inwestycjach bezpośrednich wyniosło 1,7 mld zł. Złożyły się na nie dodatnie saldo transakcji na instrumentach dłużnych (2,6 mld zł) przy ujemnym saldzie transakcji na akcjach i innych formach udziałów kapitałowych (0,5 mld zł) oraz ujemnych reinwestowanych zyskach (0,4 mld zł). Trzeci kwartał z rzędu polskie podmioty niefinansowe powiększyły swoje wierzytelności wobec podmiotów bezpośredniego inwestowania zarówno z tytułu pozostałych kredytów i pożyczek udzielonych, jak i pozostałych należności.

W I kwartale 2020 r. polskie inwestycje portfelowe za granicą zmniejszyły się o 3,3 mld zł. Polskie podmioty zredukowały portfel papierów udziałowych o 3,2 mld zł. Akcji wyemitowanych przez nierezydentów pozbyły się głównie fundusze inwestycyjne i instytucje ubezpieczeniowe. Jednocześnie rezydenci zainwestowali w zagraniczne dłużne papiery wartościowe 0,1 mld zł. Banki zakupiły zagraniczne obligacje skarbowe za 1,3 mld

zł, natomiast pozostałe podmioty finansowe, głównie fundusze inwestycyjne, sprzedały zagraniczne obligacje długoterminowe za 1,2 mld zł.

Saldo pozostałych polskich inwestycji za granicą było dodatnie i wyniosło 29,0 mld zł. Na wzrost wartości salda omawianej pozycji wpłynęły transakcje sektora bankowego. Aktywa tego sektora zwiększyły się o 17,8 mld zł przede wszystkim z tytułu rachunków bieżących i lokat w bankach za granicą (wzrost o 16,9 mld zł). Na poziom dodatniego salda pozostałych polskich inwestycji wpłynęły dodatkowo transakcje sektora przedsiębiorstw, którego wierzytelności wzrosły o 9,9 mld zł, głównie z tytułu rachunków bieżących i lokat oraz udzielonych kredytów handlowych.

Dodatkowe informacje o bilansie płatniczym

Dane bilansu płatniczego za maj 2020 r. zostaną opublikowane 14 lipca 2020 r.

Dane bilansu płatniczego za II kwartał 2020 r. zostaną opublikowane 30 września 2020 r.

Szeregi czasowe kwartalnego bilansu płatniczego, począwszy od danych za I kwartał 2004 r., są dostępne na stronie internetowej NBP.

http://www.nbp.pl/statystyka/Bilans_platniczy/BOP_q.xlsx

Szeregi czasowe miesięcznego bilansu płatniczego, począwszy od danych za styczeń 2004 r., są dostępne na stronie internetowej NBP.

http://www.nbp.pl/statystyka/Bilans_platniczy/BOP_m.xlsx

Tablice analityczne kwartalnego bilansu płatniczego, począwszy od I kwartału 2004 r., są dostępne na stronie internetowej NBP.

http://www.nbp.pl/statystyka/Bilans_platniczy/BOP_q_PLN.xlsx

Szeregi czasowe miesięcznych stanów oficjalnych aktywów rezerwowych, począwszy od danych za styczeń 1998 r., są dostępne na stronie internetowej NBP.

http://www.nbp.pl/statystyka/DWN/Rez_m.xlsx

Opis bilansu płatniczego za IV kwartał 2019 r. jest dostępny na stronie internetowej NBP.

http://www.nbp.pl/Publikacje/Bilans_platniczy/bilans_platniczy2019_4.pdf

Załącznik 1

Bilans płatniczy*

w mln PLN

	2019		2020	I kw 20 - IV kw 19		I kw 20 - I kw 19	
	I kw	IV kw	I kw	Zmiana	Dynamika	Zmiana	Dynamika
Rachunek bieżący	6 095	8 250	19 412	11 162		13 317	
Saldo obrotów towarowych	1 720	6 623	6 563	-60		4 843	
Eksport	246 986	254 570	254 074	-496	99,8%	7 088	102,9%
Import	245 266	247 947	247 511	-436	99,8%	2 245	100,9%
Saldo usług	25 743	28 663	26 663	-2 000		920	
Przychody	62 761	73 414	64 389	-9 025	87,7%	1 628	102,6%
Rozchody	37 018	44 751	37 726	-7 025	84,3%	708	101,9%
Saldo dochodów pierwotnych	-16 703	-26 670	-10 497	16 173		6 206	
Przychody	18 276	9 180	17 759	8 579	193,5%	-517	97,2%
Rozchody	34 979	35 850	28 256	-7 594	78,8%	-6 723	80,8%
Saldo dochodów wtórnych	-4 665	-366	-3 317	-2 951		1 348	
Przychody	6 241	6 245	6 612	367	105,9%	371	105,9%
Rozchody	10 906	6 611	9 929	3 318	150,2%	-977	91,0%
Rachunek kapitałowy	3 566	19 161	9 820	-9 341		6 254	
Przychody	5 998	20 162	14 882	-5 280	73,8%	8 884	248,1%
Rozchody	2 432	1 001	5 062	4 061	505,7%	2 630	208,1%
Rachunek finansowy	744	10 892	29 996	19 104		29 252	
Inwestycje bezpośrednie - aktywa	3 919	4 384	1 757	-2 627		-2 162	
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	-66	-5 093	-863	4 230		-797	
Instrumenty dłużne	3 985	9 477	2 620	-6 857		-1 365	
Inwestycje bezpośrednie - pasywa	33 408	6 337	22 870	16 533		-10 538	
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	21 645	12 063	11 061	-1 002		-10 584	
Instrumenty dłużne	11 763	-5 726	11 809	17 535		46	
Inwestycje portfelowe - aktywa	3 803	-797	-3 310	-2 513		-7 113	
Udziałowe papiery wartościowe	-799	-1 244	-3 178	-1 934		-2 379	
Dłużne papiery wartościowe	4 602	447	-132	-579		-4 734	
Inwestycje portfelowe - pasywa	-10 558	-15 291	-5 236	10 055		5 322	
Udziałowe papiery wartościowe	2 866	-2 165	-2 333	-168		-5 199	
Dłużne papiery wartościowe	-13 424	-13 126	-2 903	10 223		10 521	
Pozostałe inwestycje - aktywa	7 524	-9 889	29 015	38 904		21 491	
NBP	1	-4	14	18		13	
Sektor rządowy	315	2 907	1 323	-1 584		1 008	
Monetarne Instytucje Finansowe (z wyłączeniem NBP)	-3 881	-5 946	17 761	23 707		21 642	
Pozostałe sektory	11 089	-6 846	9 917	16 763		-1 172	
Pozostałe inwestycje - pasywa	-24 084	10 430	-41 430	-51 860		-17 346	
NBP	-25 098	7 934	-42 242	-50 176		-17 144	
Sektor rządowy	260	-97	-637	-540		-897	
Monetarne Instytucje Finansowe (z wyłączeniem NBP)	1 710	-4 291	3 330	7 621		1 620	
Pozostałe sektory	-956	6 884	-1 881	-8 765		-925	
Pochodne instrumenty finansowe	-188	-2 442	-447	1 995		-259	
Oficjalne aktywa rezerwowe	-15 548	21 112	-20 815	-41 927		-5 267	
Saldo błędów i opuszczeń	-8 917	-16 519	764	17 283		9 681	

* Dane wstępne

Załącznik 2

Bilans płatniczy*

w mln EUR

	2019		2020	I kw 20 - IV kw 19		I kw 20 - I kw 19	
	I kw	IV kw	I kw	Zmiana	Dynamika	Zmiana	Dynamika
Rachunek bieżący	1 414	1 924	4 488	2 564		3 074	
Saldo obrotów towarowych	400	1 546	1 518	-28		1 118	
Eksport	57 396	59 392	58 778	-614	99,0%	1 382	102,4%
Import	56 996	57 846	57 260	-586	99,0%	264	100,5%
Saldo usług	5 981	6 687	6 166	-521		185	
Przychody	14 584	17 128	14 894	-2 234	87,0%	310	102,1%
Rozchody	8 603	10 441	8 728	-1 713	83,6%	125	101,5%
Saldo dochodów pierwotnych	-3 882	-6 223	-2 428	3 795		1 454	
Przychody	4 248	2 141	4 109	1 968	191,9%	-139	96,7%
Rozchody	8 130	8 364	6 537	-1 827	78,2%	-1 593	80,4%
Saldo dochodów wtórnych	-1 085	-86	-768	-682		317	
Przychody	1 450	1 457	1 529	72	104,9%	79	105,4%
Rozchody	2 535	1 543	2 297	754	148,9%	-238	90,6%
Rachunek kapitałowy	829	4 470	2 272	-2 198		1 443	
Przychody	1 394	4 704	3 443	-1 261	73,2%	2 049	247,0%
Rozchody	565	234	1 171	937	500,4%	606	207,3%
Rachunek finansowy	175	2 542	6 938	4 396		6 763	
Inwestycje bezpośrednie - aktywa	911	1 023	406	-617		-505	
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	-15	-1 188	-200	988		-185	
Instrumenty dłużne	926	2 211	606	-1 605		-320	
Inwestycje bezpośrednie - pasywa	7 764	1 479	5 291	3 812		-2 473	
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	5 030	2 814	2 559	-255		-2 471	
Instrumenty dłużne	2 734	-1 335	2 732	4 067		-2	
Inwestycje portfelowe - aktywa	884	-185	-766	-581		-1 650	
Udziałowe papiery wartościowe	-185	-290	-735	-445		-550	
Dłużne papiery wartościowe	1 069	105	-31	-136		-1 100	
Inwestycje portfelowe - pasywa	-2 452	-3 569	-1 211	2 358		1 241	
Udziałowe papiery wartościowe	667	-506	-540	-34		-1 207	
Dłużne papiery wartościowe	-3 119	-3 063	-671	2 392		2 448	
Pozostałe inwestycje - aktywa	1 750	-2 308	6 714	9 022		4 964	
NBP	0	-1	3	4		3	
Sektor rządowy	74	678	307	-371		233	
Monetarne Instytucje Finansowe (z wyłączeniem NBP)	-902	-1 387	4 109	5 496		5 011	
Pozostałe sektory	2 578	-1 598	2 295	3 893		-283	
Pozostałe inwestycje - pasywa	-5 599	2 433	-9 582	-12 015		-3 983	
NBP	-5 833	1 850	-9 772	-11 622		-3 939	
Sektor rządowy	60	-22	-147	-125		-207	
Monetarne Instytucje Finansowe (z wyłączeniem NBP)	397	-1 001	771	1 772		374	
Pozostałe sektory	-223	1 606	-434	-2 040		-211	
Pochodne instrumenty finansowe	-44	-569	-104	465		-60	
Oficjalne aktywa rezerwowe	-3 613	4 924	-4 814	-9 738		-1 201	
Saldo błędów i opuszczeń	-2 068	-3 852	178	4 030		2 246	

* Dane wstępne